

Føroyar og Arktis

STÓRARAR BR ERU Á VEG

- Vit vita, at áhugin fyri Arktis og tær broytingar, ið eru í arktiska umhvørvinum, fara grundleggjandi at broyta okkara samfelagsviðurskipti. Tað er tað eingin ivi um. Bæði innan politikk, innan vinnulív, umhvørvi, sosiala lívið o.s.fr. Talan er um stórar broytingar, ið eru á veg, og sum longu hava gingið fyri seg í longri tíð. Tað sigur Gestur Hovgaard, samfelagsfrøðingur og deildarleiðari á lærda háskúlanum í Grønlandi

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

Ein teirra, sum í mong ár hefur fylgt gongdini í Arktis við stórum áhuga, er Gestur Hovgaard, samfelagsfrøðingur, sum í dag er leiðari á deildunum fyri samfelag, búskap og journalistikk á Ilisimatusarfik, ið er lærði háskúlin í Nuuk í Grønlandi, eftir at hann í fleiri ár var lektari á Sögu- og Samfelagsdeildini á Fróðskaparsetri Føroya.

Hann var eisini millum luttakararnar á einum pallborði á Arctic Hubs ráðstevnuni týsdagin, har hann saman við Nafisa Yeasmin, PhD-lesandi á lærda háskúlanum í Lapplandi, Hanna Kelm úr lærda háskúlanum í Krakow og Kevin Anthony Perry, professari úr lærda háskúlanum í Grønlandi, viðgjörði evnið 'Arktisk fólk í framtíðini: At byggja dynamiskar búskapur og burðardýggj samfeløg.'

Við teimum royndum og vitan, ið hann hefur, er hann ikki í iva, tá hann skal lýsa hvørjar broytingar standa fyri framman, nú veðurlagsbroytingar hava birt undir ein stórri áhuga fyri Arktis millum arktisku londini, men eisini onnur lond, ið kunnu verða ávirkað ella fáa gagn av tí.

- Heilt yvirordnað kann man siga, at Føroyar finna seg í einum meldri ella broytingartíð, ið vit ikki

rættiliga kenna avleiðingarnar av enn. Men vit vita, at áhugin fyri Arktis og tær broytingar, ið eru í arktiska umhvørvinum, fara grundleggjandi at broyta okkara samfelagsviðurskipti. Tað er tað eingin ivi um. Bæði innan politikk, innan vinnulív, umhvørvi, sosiala

Korea, Singapor og Kina, vísir Gestur Hovgaard á.

Eystur – vestur

Tað føroyska samfelagið hefur í fleiri hundrað ár verið eyðmerkt av sambandinum við Danmark og Norra. Tað er eitt samband, ið er

vanliga borgaran verður tey nýggju sambondini og samgongurnar, ið fáa eitt annað skap enn tað, ið vit eru von við. Vit eru mest von við at hugsa um okkara samband við Danmark, tá vit hyggja út um landoddarnar, men rákið er nú at hyggja meira eftir eystur-vestur

ein kaffiklubba. Men tað samstarvið mennist nú við rúkandi ferð. Tað er eisini partur av tí, sum hendir í Arktis, og innanfyri nøkur ár kann tað gerast meira vanligt at hugsa um eystur-vestur samstørv heldur enn tað vanliga norður-suður samstarvið við Danmark, sigur Gestur Hovgaard, ið tó leggur afturat, at tað merkir ikki, at ríkisfelagsskapurin verður upploysur.

- Bara tí tað eina veksur, so merkir tað ikki, at hitt minkar. Tað arktiska samstarvið fer at vaksa óansæð ríkisrættarlugu støðuna.

Ríkisfelagsskap 2.0

Tað er tó eingin loyna, at tað hefur verið ein ávisur ófriður innan ríkisfelagsskapin seinnu árini viðvíkjandi sambandinum hjá bæði Føroyum og Grønlandi við útheimin. Í grønlenska valstríðnum fylti ríkisrættarluga støðan, arbeiðið við nýggju stjórnarskipanini og samstarv við kinesarar rímliga nógv, meðan føroyskir myndugleikar seinnu árini hava ligið í tvídrátti við danir um stjórnarskipanararbeiðið, sam-

- Tað fara altíð at vera nakrir vansar. Veðurlagsbroytingar er eitt, sum vit í nógv størri mun enn higartil muga seta á dagsskránnu.

lívið o.s.fr. Talan er um stórar broytingar, ið eru á veg, og sum longu hava gingið fyri seg í longri tíð, sigur Gestur Hovgaard.

Hann vísir víðari á, at tann stóri áhugi, sum hefur verið fyri Arktis seinnu árinum, og sum ikki tykist at minka, hongur tætt saman við globaliseringini. Heimurin verður eitt minni og minni stað og lond, mentanir og fólkasløg, ið áður vóru fjar frá hvørjum øðrum, hava nú alsamt meira við hvønn annan at gera.

- Tað sæst aftur í teimum londum, ið eru áhugað, arbeiða og virka í Arktis í hesum døgum. Tí tað eru ikki bara tey arktisku londini, ið vísa áhuga, men eisini lond sum

undir framhaldandi broyting og hefur havt ymisk skap gjøgnum öldirnar, har ríkisfelagsskapurin millum Grønland, Føroyar og Danmark er nýggjasta skapið. Men broytingarnar, sum nú eru í Arktis, kunnu vera við til at flyta verandi ríkisfelagsskapin inn í eina nýggja tíð.

- Eitt tað mest eyðsýnda fyri

samstarvinum, sigur Gestur Hovgaard.

Hann vísir á, at hesar broytingar longu eru sjónligar, tá hugt verður eftir tí tvørtjóða samstarvinum, ið føroyingar luttaka í, so sum Útnorðurráðið.

- Áður hefur man tosað um Útnorðurráðið í einum eitt sindur negativum tóna og kallað tað fyri

- Bara tí tað eina veksur, so merkir tað ikki, at hitt minkar. Tað arktiska samstarvið fer at vaksa óansæð ríkisrættarlugu støðuna.